

OBRAZLOŽENJE
NACRTA ZAKONA O OČUVANJU KULTURNOG I ISTORIJSKOG NASLJEĐA
SVETOG MANASTIRA HILANDAR

I USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o očuvanju kulturnog i istorijskog nasljeđa Svetog manastora Hilandar uređen je Amandmanom XXXVIII na član 76. Ustava Republike Srpske, kojim je utvrđeno da pravo predlaganja zakona, drugih propisa i opštih akata imaju predsjednik Republike, Vlada, svaki narodni poslanik ili najmanje 3.000 birača i članom 70. stav 1. tačka 2. Ustava, kojim je propisano da Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte.

II USKLAĐENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I
PRAVILIMA NORMATIVNOPRAVNE TEHNIKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo broj:

III USKLAĐENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju broj:

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Manastir Hilandar je od svog osnivanja 1198. godine, kao samoupravna monaška ustanova, jedinstven centar srpske duhovnosti, kulture, obrazovanja i tradicije i u tom smislu predstavlja neprocjenjivu vrijednost za naše kulturno i istorijsko nasljeđe. Zajedno sa cjelokupnom baštinom Svete Gore Atonske upisan je u Listu svjetske kulturne i prirodne baštine Uneska.

Cilj donošenja ovog zakona je ispunjavanje svih zakonskih i formalno pravnih preduslova, te stalne i kontinuirane institucionalne podrške i pomoći manastiru Hilandar, odnosno, Republika Srpska bi preko svojih nadležnih organa učestvovala u organizaciji proslava, značajnih datuma, te obavljala i druge poslove od značaja za očuvanje tradicije i kulture istorijskog nasljeđa manastira Hilandar.

Donošenjem zakona stvorena je mogućnost da se obezbjedi stalna, izvjesna i sigurna finansijska podrška budžetskim sredstvima Republike Srpske, pa se pristupilo utvrđivanju Zakona o očuvanju kulturnog i istorijskog nasljeđa manastira Hilandar.

V OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Čl. 1. do 3. uređuju način podrške i pomoći koju će Republika Srpska, preko svojih nadležnih organa, a posredstvom Svetog arhijerejskog sinoda Srpske pravoslavne crkve, pružati u očuvanju kulturnog i historijskog naslijeđa Svetog manastira Hilandar; preduzimati aktivnosti i sprovoditi programe koji se odnose na: očuvanje i njegovanje historijskih, vjerskih i kulturnih tradicija, praćenje stanja, istraživanje, prezentovanje i interpretaciju pokretnog i nepokretnog kulturno - historijskog naslijeđa u sastavu manastira Hilandar i praćenje radova na tom naslijeđu, obnovu i rekonstrukciju i druge mjere zaštite postojećih objekata, izgradnju novih objekata manastira Hilandar, restauraciju i druge mjere zaštite ostalog historijskog i kulturnog naslijeđa u sastavu manastira Hilandar, kao i sopstvene aktivnosti manastira Hilandar usmjerene na unapređenje uslova čuvanja, tekućeg održavanja i prezentovanja naslijeđa i učešće u organizaciji proslava značajnih datuma iz historije manastira Hilandar i druge poslove od značaja za očuvanje tradicije i kulturno - historijskih spomenika manastira Hilandara.

Članom 4. definisano je da poslovi nadležnih organa Republike Srpske iz člana 3. predloženog zakona imaju za cilj: 1) očuvanje ustanove manastira Hilandar; 2) očuvanje, istraživanje, prezentovanje i interpretaciju cjelokupnog materijalnog i nematerijalnog kulturnog naslijeđa manastira Hilandar; 3) obnovu, zaštitu, revitalizaciju i održivo korišćenje objekata nepokretnog naslijeđa manastira Hilandar; 4) očuvanje, zaštitu i predstavljanje živopisa i pokretnog naslijeđa manastira Hilandar; 5) unapređenje stanja imovine i razvoj manastirske ekonomije manastira Hilandar; 6) podizanje nivoa društvene odgovornosti za zaštitu svjetskog kulturnog naslijeđa i srpskog kulturnog i historijskog naslijeđa manastira Hilandar i podsticanje dobrotvorstva; 7) podizanje svijesti i znanja o srpskom kulturnom i historijskom naslijeđu na Svetoj Gori Atonskoj.

Sredstva za obavljanje poslova, predloženih zakonom, obezbjeđivaće se u budžetu Republike Srpske. Za realizaciju projekata za očuvanje kulturnog i historijskog naslijeđa manastira Hilandar sredstva se mogu obezbjeđiti i u budžetu jedinice lokalne samouprave, putem donacija i drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Članom 5. propisano je da će Vlada Republike Srpske, radi razmatranja pitanja iz svoje nadležnosti, te davanja prijedloga, mišljenja i stručnih obrazloženja, obrazovati Komisiju za manastir Hilandar, kao posebno radno tijelo, sa sastavom i zadacima.

U članu 6. definisano je da će obnovom, rekonstrukcijom i očuvanjem manastira Hilandar rukovoditi manastir Hilandar u neposrednoj saradnji sa Vladom, Komisijom Vlade iz člana 5. predloženog zakona i nadležnim ustanovama zaštite kulturnih dobara, kroz učešće u razmatranju i usvajanju planova radova i izvještaja o izvršenim radovima.

Obnova, rekonstrukcija i očuvanje manastira Hilandar sprovodi se uz finansijsku podršku budžetskih sredstava Republike Srpske, koja se opredjeljuju za svaku tekuću godinu zakonom kojim se utvrđuje budžet Republike Srpske, polazeći od usvojenih planova radova i izvještaja o realizaciji radova na obnovi, rekonstrukciji i očuvanju manastira Hilandar.

Članom 7. propisano je da naziv, ime i lik kulturnog i istorijskog nasljeđa i dobara u sastavu manastira Hilandar u komercijalne svrhe na teritoriji Republike Srpske može koristiti samo manastir Hilandar, a druga lica isključivo po odobrenju manastira Hilandar.

Komercijalnom upotrebom u smislu ovog zakona smatra se takva upotreba kojom se ostvaruje finansijska dobit, kojom ne smije biti narušena njegova kulturno - istorijska vrijednost. Reprodukcije, odlivke, kopije, faksimile i fototipska izdanja kulturnog nasljeđa i dobara u sastavu manastira Hilandar na teritoriji Republike Srpske može izrađivati samo manastir Hilandar, druga lica isključivo po odobrenju manastira Hilandar, kao i javna ustanova zaštite kulturnog nasljeđa, a u skladu sa propisanim mjerama nadležne ustanove zaštite.

Čl. 8. i 9. uređuju prelazna rješenja i stupanje zakona na snagu.

VI FINANSIJSKA SREDSTVA I EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona potrebna su dodatna finansijska sredstva iz budžeta Republike Srpske.